

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ครูสังคมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 161 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 154 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.65 และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดค่าตอบเป็นร้อยละแสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของครูสังคมศึกษาจำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	89	57.79
	หญิง	65	42.21
2.	นับถือศาสนา		
	พุทธ	48	31.17
	คริสต์	1	0.65
	อิสลาม	105	68.18
3.	อายุ		
	21-25 ปี	34	22.08
	26-30 ปี	25	16.23
	31-35 ปี	43	27.92
	36-40 ปี	21	13.64

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
	41-45 ปี	22	14.29
	46 ปีขึ้นไป	9	5.84
4.	วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	78	50.56
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	75	48.70
	ปริญญาโท	1	0.65
	สูงกว่าปริญญาโท	-	-
5.	วิชาเอก		
	ภูมิศาสตร์	3	1.95
	ประวัติศาสตร์	11	7.14
	สังคมศึกษา	84	54.55
	อื่น ๆ	56	36.36
6.	ภูมิลำเนาเดิม		
	ภาคกลาง	3	1.95
	ภาคเหนือ	2	1.30
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	-
	ภาคใต้ ยกเว้นจังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส	21	13.64
	จังหวัดชายแดนภาคใต้	128	83.11
7.	ประสบการณ์ในการสอน		
	1-5 ปี	69	44.80
	6-10 ปี	35	22.73
	11 ปีขึ้นไป	50	32.47

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
8.	ในสัปดาห์หนึ่งท่านมีชั่วโมงสอนทั้งหมด		
	ต่ำกว่า 5 คาบ	5	3.25
	5-9 คาบ	9	5.84
	10-14 คาบ	28	18.18
	15-19 คาบ	72	46.76
	มากกว่า 19 คาบ	40	25.97
9.	ระดับชั้นที่ท่านทำการสอน		
	มัธยมศึกษาปีที่ 1	30	19.48
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	16	10.39
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	23	14.94
	ทั้งมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3	85	55.19
10.	เคยผ่านการอบรมเพิ่มเติมเพื่อการสอนวิชาสังคมศึกษาหรือไม่		
	เคย	96	62.34
	ไม่เคย	58	37.66
11.	ท่านมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนนอกเหนือจากการสอนหรือไม่		
	ไม่มี	23	14.94
	มี	131	85.06

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
12.	ท่านมีวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบ การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการใดบ้าง		
	ศึกษาจากตำราด้วยตนเอง	132	29.73
	สอบถามจากผู้ที่มีความรู้	83	18.69
	อ่านวารสารต่าง ๆ	115	25.90
	ฟังรายการวิทยุและโทรทัศน์	105	23.65
	อื่น ๆ เช่น	9	2.03

จากตารางที่ 1 ปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 57.79 เป็นชาย ร้อยละ 68.18 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 27.92 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 50.56 มีภูมิตำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 54.55 จบการศึกษาระดับปริญญาเอกสังคมศึกษา ร้อยละ 83.11 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 44.80 มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 1-5 ปี ร้อยละ 46.76 มีชั่วโมงสอน 15-19 คาบต่อสัปดาห์

ครูสังคมศึกษาร้อยละ 55.19 สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกระดับชั้น ร้อยละ 62.34 เคยผ่านการอบรมเพิ่มเติมเพื่อการสอนวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 85.06 มีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนนอกเหนือจากการสอน และร้อยละ 29.73 แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยการศึกษาจากตำราด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตาม การรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 2 ค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของปัญหา การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครู สังคมศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการ ใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษา พุทธศักราช 2521 คลุมเครือ ยากแก่ การนำไปใช้สอนนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ครบถ้วน	2.93	0.83	เป็นปัญหามาก
2.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรบางข้อมีลักษณะ เป็นนามธรรมมาก ยากแก่การประเมินผล เชิงพฤติกรรมของนักเรียน	3.13	2.81	เป็นปัญหามาก
3.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้อง กับ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรน้อย	2.23	0.76	เป็นปัญหาน้อย
4.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยากเกินไป สำหรับวุฒิภาวะของนักเรียน	2.56	0.76	เป็นปัญหามาก
5.	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีขอบข่ายกว้างมาก เกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลาที่หลักสูตร กำหนดไว้ให้เรียน	2.84	0.83	เป็นปัญหามาก
6.	เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ยาก เกินไปสำหรับ พื้นความรู้ภาษาไทยของนักเรียนใน เขต จังหวัดชายแดนภาคใต้	2.58	0.88	เป็นปัญหามาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.	เนื้อหาวิชาให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน น้อย โดยเฉพาะสภาพภูมิศาสตร์และประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้นัก เรียนไม่สนใจ	2.73	0.91	เป็นปัญหามาก
8.	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรบาง เรื่อง ขัดกับความต้องการของท้องถิ่น และสังคมไทยมุสลิมที่นักเรียนอาศัยอยู่	2.94	0.82	เป็นปัญหามาก
9.	เนื้อหาวิชานำไปใช้ประโยชน์ในการดำรง ชีวิตของนักเรียนในสภาพสังคมมุสลิม ปัจจุบันและอนาคตได้น้อย	2.61	0.81	เป็นปัญหามาก
10.	เนื้อหาวิชาบางเรื่องนำไปใช้สอนได้ยาก เพราะขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีของ ชุมชน	2.86	0.99	เป็นปัญหามาก
11.	การเรียนวิชาเสริมสังคมศึกษาแทนวิชา พระพุทธศาสนาซึ่งสอนโดยครูภาคศาสนา ทำให้นักเรียนเสียเปรียบเมื่อต้องไปสอบ คัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.33	0.77	เป็นปัญหามาก
12.	การสอนสอดแทรกเหตุการณ์ปัจจุบันทำได้ ยาก เพราะครูต้องเลือกเนื้อเรื่องที่ไม่ ขัดต่อแนวความคิดทางการเมืองและศาสนา	3.25	0.87	เป็นปัญหามาก
13.	เวลาเรียนที่หลักสูตรกำหนดไว้สำหรับวิชา สังคมศึกษาน้อยเกินไป ทำให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหลาย ๆ แบบได้ยาก	2.77	0.77	เป็นปัญหามาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
14.	ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนให้ความร่วมมือน้อย เนื่องจากไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวันได้	3.06	0.88	เป็นปัญหามาก
15.	ครูมีอุปสรรคในการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ด้านเจตคติ เพราะโรงเรียน ขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการสอนที่ช่วยให้นัก เรียน เข้าใจในเรื่องที่เป็นนามธรรม	2.88	0.85	เป็นปัญหามาก
16.	โรงเรียนขาดห้องสังคมศึกษาหรือห้อง ปฏิบัติการทางสังคมศึกษาสำหรับให้นักเรียน ฝึกทักษะที่จำเป็นในวิชาสังคมศึกษา	3.45	0.72	เป็นปัญหามาก
17.	การวัดและประเมินผลให้ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทำได้ยาก เพราะไม่สอดคล้องกับความ เชื่อทางศาสนา อิสลาม	2.49	0.88	เป็นปัญหาน้อย
18.	การวัดและประเมินผลตามระเบียบของ กระทรวงศึกษาธิการ เน้นความรู้ความจำ มากกว่าการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริงของนักเรียน	2.62	0.75	เป็นปัญหามาก
19.	การวัดและประเมินผลพัฒนาการทางด้าน เจตคติทำได้ยาก	2.82	0.72	เป็นปัญหามาก
	รวม	2.85	0.87	เป็นปัญหามาก

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ด้านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวม เป็นปัญหามาก

และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ ปรากฏว่า เป็นปัญหามากทุกข้อ ยกเว้นเพียง
2 ข้อคือ ข้อที่ระบุว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตรน้อย และการวัดและประเมินผลการเรียนให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทำได้
ยาก เพราะไม่สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาอิสลาม เท่านั้นที่เป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของ
ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้
ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านครูผู้สอน

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ครูขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ การเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างแท้จริง	2.42	0.71	เป็นปัญหาน้อย
2.	ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ สอนอย่างแท้จริง ทำให้การเรียนการสอน ไม่น่าสนใจ	2.42	0.74	เป็นปัญหาน้อย
3.	ครูประยุกต์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาให้ สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาและ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่นักเรียนยึดถือ ได้ยาก	2.56	0.80	เป็นปัญหามาก
4.	ครูมีความลำบากในการอธิบายให้นักเรียน เข้าใจความหมายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา บางเรื่อง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับภาษาถิ่น	2.31	0.84	เป็นปัญหาน้อย
5.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน ได้ยาก	2.64	0.73	เป็นปัญหามาก
6.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคม- ศึกษาบางเรื่องให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ของชาวไทยมุสลิมในท้องถิ่นได้ยาก	2.70	0.69	เป็นปัญหามาก
7.	ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป จนทำให้มีเวลา เตรียมการสอนน้อย	2.73	0.83	เป็นปัญหามาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.	ครูต้องช่วยงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำให้การเรียนการสอนด้อยประสิทธิภาพ	2.79	0.88	เป็นปัญหามาก
9.	ครูขาดกำลังใจในการสอน เนื่องจากนักเรียน ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาสังคมศึกษา เท่าที่ควร	2.83	0.79	เป็นปัญหามาก
10.	ครูมีอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์อันดี กับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพราะ นักเรียนมีอคติเกี่ยวกับศาสนา	2.29	0.88	เป็นปัญหาน้อย
11.	ครูปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมที่จะทำการสอน ในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ยาก	2.14	0.78	เป็นปัญหาน้อย
12.	การแต่งกายและการปฏิบัติตนของครูบางครั้ง ขัดต่อความเชื่อของหลักศาสนา ทำให้นักเรียน มีอคติต่อครู	2.14	0.88	เป็นปัญหาน้อย
13.	ครูมีอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์อย่าง ใกล้ชิดกับชาวมุสลิมในชุมชนได้ เนื่องจาก ครูมีข้อจำกัดในเรื่องการคมนาคมและขาด ความเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	2.11	0.83	เป็นปัญหาน้อย
14.	ครูแสดงบทบาทเป็นผู้นำในชุมชนได้ยาก เนื่องจากขัดกับหลักศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน	2.34	0.88	เป็นปัญหาน้อย
15.	ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษา หิ้งที่ไม่ได้เรียนจบมาทางการสอนสังคมศึกษา หรือทางวิชาสังคมศึกษา เพราะโรงเรียนขาด ครูสังคมศึกษา	2.58	1.01	เป็นปัญหามาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
16.	ครูขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทย- มุสลิมอย่างเพียงพอ ทำให้ทำการสอนให้ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นได้ยาก	2.21	0.89	เป็นปัญหาน้อย
17.	ครูขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารและ เจ้าของโรงเรียนในการอบรมหรือ ศึกษาต่อ เพื่อ เพิ่มพูนประสิทธิภาพทาง การสอน	2.40	0.84	เป็นปัญหาน้อย
18.	โรงเรียนขาดการจัดการนิเทศภายใน เพื่อช่วย เหลือครูแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรค ในการสอน	2.84	0.70	เป็นปัญหามาก
19.	ครูมีปัญหาด้านสวัสดิภาพในการเดินทางไป ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนซึ่งมักตั้งอยู่ใน ห้องที่ทุรกันดาร	2.28	0.93	เป็นปัญหาน้อย
20.	ครูขาดสวัสดิการที่จำเป็น เช่น การขอเบิก ค่าเช่าบ้านตามสิทธิล่าช้า	2.68	0.99	เป็นปัญหามาก
	รวม	2.47	0.87	เป็นปัญหาน้อย

ตารางที่ 3 แสดงว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้าน
ครูผู้สอนโดยส่วนรวม เป็นปัญหาน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อเกี่ยวกับด้านครูผู้สอน ปรากฏว่า เรื่องที่เป็นปัญหา มากตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ได้แก่ ครูประยุกต์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับความ เชื่อทางศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่นักเรียนยึดถือได้ยาก ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนได้ยาก ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา สังคมศึกษาบางเรื่องให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในท้องถิ่นได้ยาก ครูมีชั่วโมงสอน มากเกินไปจนทำให้มีเวลาเตรียมการสอนน้อย ครูต้องช่วยงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนทำให้ การเรียนการสอนด้อยประสิทธิภาพ ครูขาดกำลังใจในการสอน เนื่องจากนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของ การเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่าที่ควร ครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งที่ไม่ได้เรียนจบ มาทางการสอนสังคมศึกษาหรือทางวิชาสังคมศึกษาเพราะโรงเรียนขาดครูสังคมศึกษา โรงเรียน ขาดการจัดการนิเทศภายใน เพื่อช่วยเหลือครูแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรคในการสอน และครูขาดสวัสดิการ ที่จำเป็น เช่น การขอเบิกค่าเช่าบ้านตามลัทธิล่าช้า นอกจากนี้ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าเป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของปัญหา การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคม-ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านนักเรียน

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาสังคมศึกษา จึงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ยาก	2.64	0.79	เป็นปัญหามาก
2.	นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่สนใจที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ จะต้องใช้ภาษาไทย เป็นหลัก	2.77	0.84	เป็นปัญหามาก
3.	นักเรียนมีปัญหาในการออกเสียงภาษาไทย ทำให้ไม่กล้าแสดงออกในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	2.61	1.01	เป็นปัญหามาก
4.	นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาศาสนาอิสลามมากกว่าวิชาสามัญ	2.91	0.90	เป็นปัญหามาก
5.	นักเรียนจำใจต้องเรียนวิชาสังคมศึกษาทั้งที่ไม่สนใจและไม่เห็นคุณค่า เนื่องจากเป็นวิชาบังคับ	2.77	0.79	เป็นปัญหามาก
6.	นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา น้อย เพราะถ้าหากสอบไม่ผ่านเกณฑ์ก็ สามารถสอบแก้ตัวได้	2.51	0.80	เป็นปัญหาน้อย
7.	นักเรียนเห็นว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษามีค่าน้อย เนื่องจากไม่สามารถนำไปใช้ เป็นพื้นฐานของวิชาอื่น ๆ ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น	2.30	0.78	เป็นปัญหาน้อย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.	นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนวิชา สังคมศึกษา เพราะเห็นว่าไม่สามารถนำไป ประกอบอาชีพโดยตรง	2.66	0.74	เป็นปัญหามาก
9.	นักเรียนขาดความสนใจเรียนวิชาสังคมศึกษา เพราะเนื้อหาวิชาบางเรื่องขัดกับทัศนคติของ ศาสนาอิสลาม	2.51	0.86	เป็นปัญหาน้อย
10.	นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนได้น้อยครั้ง เนื่องจากขัดกับความเชื่อ ทางศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี	2.18	0.86	เป็นปัญหาน้อย
11.	นักเรียนขาดความสามารถในการสร้างความ- สัมพันธ์อันดีกับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา เนื่องจาก นักเรียนพูดภาษาไทยไม่ได้ชัดเจน	2.16	0.79	เป็นปัญหาน้อย
12.	นักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ เนื่องจากต้องช่วย ผู้ปกครองประกอบอาชีพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ	2.73	0.85	เป็นปัญหามาก
	รวม	2.56	0.87	เป็นปัญหามาก

ตารางที่ 4 แสดงว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านนักเรียนโดยส่วนรวม เป็นปัญหามาก

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ เกี่ยวกับด้านนักเรียนตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า เป็นปัญหามากในเรื่องต่อไปนี้เป็นนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาสังคมศึกษาจึงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ยาก นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยค่อนข้างต่ำทำให้ไม่สนใจที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ต้องใช้ภาษาไทยเป็นหลัก นักเรียนมีปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยทำให้ไม่กล้าแสดงออกในการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาศาสนาอิสลามมากกว่าวิชาสามัญ นักเรียนจำใจต้องเรียนวิชาสังคมศึกษาทั้งที่ไม่สนใจและไม่เห็นคุณค่าเนื่องจากเป็นวิชาบังคับ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพราะเห็นว่าไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพโดยตรง และนักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ เนื่องจากต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกนั้นครูสังคมศึกษารับรู้ว่าเป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายของปัญหา การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ในห้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ขาดแคลนวิทยากร ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่น ๆ นอกจากเหนือจากด้านศาสนาอิสลาม	2.84	0.90	เป็นปัญหามาก
2.	ครูผู้สอนมีอุปสรรคในการติดต่อวิทยากรใน ชุมชน เนื่องจากขาดความสามารถในการใช้ ภาษามลายู เพื่อสื่อสารสัมพันธ์	2.08	0.87	เป็นปัญหาน้อย
3.	ชุมชนให้ความร่วมมือในการรับ เชิญ เป็น วิทยากรน้อย	2.31	0.81	เป็นปัญหาน้อย
4.	การใช้แหล่งวิทยากรในห้องถิ่นทำได้ยาก เนื่องจากประสบปัญหาในการเดินทางและ ค่าใช้จ่าย	2.56	0.91	เป็นปัญหามาก
5.	ระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดทำให้การ นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ทำได้ยาก	2.83	0.94	เป็นปัญหามาก
6.	การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ทำได้ยาก เนื่องจากผู้บริหารไม่สนับสนุน	2.75	0.98	เป็นปัญหามาก
7.	โรงเรียนใช้ทรัพยากรในชุมชนประกอบ การเรียนการสอนได้น้อย เนื่องจากขาดการ ประชาสัมพันธ์อันดีกับชุมชนไทยมุสลิมในห้องถิ่น	2.31	0.84	เป็นปัญหาน้อย
8.	โรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่ทุรกันดาร การคมนาคม ลำบาก ทำให้ เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรบางประเภท	2.21	0.85	เป็นปัญหาน้อย

ลำดับ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9.	สภาพ เศรษฐกิจของชุมชน เป็นอุปสรรคแก่ครู ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร	2.75	0.87	เป็นปัญหามาก
	รวม	2.52	0.93	เป็นปัญหาน้อย

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ด้านการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชนโดยส่วนรวม เป็นปัญหาน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ เกี่ยวกับด้านแหล่งวิทยากรในชุมชนตามการรับรู้
ของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า เป็นปัญหามากในเรื่องต่อไปนี้เป็นห้องที่โรงเรียนตั้งอยู่
ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่น นอกเหนือจากด้านศาสนาอิสลาม การใช้
แหล่งวิทยากรในห้องที่หาได้ยาก เนื่องจากประสบปัญหาในการเดินทางและค่าใช้จ่าย ระเบียบ
ของโรงเรียนเคร่งครัดทำให้การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ทำได้ยาก การพานักเรียนไป
ศึกษานอกสถานที่ทำได้ยาก เนื่องจากผู้บริหารไม่สนับสนุน สภาพ เศรษฐกิจของชุมชน เป็นอุปสรรคแก่
ครูในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร นอกนั้นครูสังคมศึกษารับรู้ว่าเป็นปัญหาน้อย

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคำเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของครูสังคมศึกษา ตามลำดับความสำคัญของปัญหา

1. ปัญหาด้านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน ครูสังคมศึกษาแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปัญหา

1.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความ เป็นอยู่ของชาวไทยมุสลิม ตลอดจนไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนยากแก่การนำไป ปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 48.61 (จำนวน 70 คน)

1.1.2 หลักสูตรกำหนดวัตถุประสงค์วิชาสังคมศึกษากว้างเกินไป ไม่รัดกุม ไม่ชัดเจน บางข้อมีลักษณะเป็นนามธรรมยากแก่การนำไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 34.72 (จำนวน 50 คน)

1.1.3 วัตถุประสงค์บางข้อขัดกับหลักศาสนาอิสลาม ตลอดจน ขนบธรรมเนียมประเพณีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนในโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 16.67 (จำนวน 24 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ทางโรงเรียนเลือกใช้วัตถุประสงค์เฉพาะบางข้อเท่านั้น การแก้ไขโครงสร้าง ของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความ เป็นอยู่ที่แท้จริงของชาวไทยมุสลิม โดยให้ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรสร้างหลักสูตรสำหรับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนไทยมุสลิมโดยเฉพาะในท้องที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 เนื้อหาวิชา

ปัญหา

1.2.1 เนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน ซึ่งมีอยู่จำกัด ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องเรียนทั้งวิชาภาคศาสนาและวิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 47.92 (จำนวน 69 คน)

1.2.2 เนื้อหาวิชาบางเรื่องไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น นักเรียนไม่สามารถนำไปใช้ในวิถีประจำวันในสังคมไทยมุสลิมได้ คิดเป็นร้อยละ 22.22 (จำนวน 32 คน)

1.2.3 เนื้อหาวิชาบางเรื่องไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.36 (จำนวน 25 คน)

1.2.4 เนื้อหาวิชาบางเรื่องขัดกับหลักศาสนาอิสลาม, ไม่เหมาะสมที่จะสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 12.50 (จำนวน 18 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้เรียนวิชาสามัญ โดยลดเนื้อหาที่มีความสำคัญน้อย และควรมีเนื้อหาที่เหมาะสมใช้สอนโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามด้วย

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงหลักสูตรให้ เนื้อหาวิชาบางเรื่อง สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และผู้ที่จัดทำหลักสูตรควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาพท้องถิ่นและ สังคมไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี

3. ควรปรับปรุง เนื้อหาวิชาในหนังสือ เรียนให้ทันสมัยและ เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมของทุก เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. ไม่ควรให้รูปพระพุทธรูปอยู่ในหนังสือเรียน ควรคัดเนื้อหาวิชาที่ไม่ เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามออก ควรมีการขยาย เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลามให้กว้างกว่าที่ เป็นอยู่ โดยให้บรรจุ เนื้อหาวิชาอิสลามศึกษาเข้ามาแทนที่ เนื้อหาวิชาที่ เกี่ยวข้องกับศาสนาอื่น ๆ ในบทเรียน

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหา

1.3.1 เวลาที่ใช้เรียนวิชาสามัญมีอยู่จำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 39.39 (จำนวน 52 คน)

1.3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับ เนื้อหาวิชาบางเรื่องไม่ สามารถจัดได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจนกัมพูชามุสลิมที่มักเรียนอาศัยอยู่ รวมทั้งขัดกับความเชื่อทางศาสนาอิสลาม คิดเป็น ร้อยละ 26.52 (จำนวน 35 คน)

1.3.3 ครูต้องหากการสอนหลายวิชา ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมการ เรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 18.94 (จำนวน 25 คน)

1.3.4 นักเรียนไม่กล้าแสดงออกในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมน้อยคิดเป็นร้อยละ 15.15 (จำนวน 20 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดเพิ่มเวลาเรียน วิชาสามัญให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อว่าครูผู้สอนจะได้ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บ้าง และครูผู้สอนควรใช้เวลาที่มีอยู่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะส่วนที่สำคัญ เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพ วัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นตลอดจนความเชื่อของศาสนาอิสลามได้
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนควรใช้วิธีการจัดการวางสอน เพื่อให้ครู ผู้สอนมีเวลาในการจัดเตรียมกิจกรรมอย่างเพียงพอ
4. ควรมีการแยกชั้นเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เพราะ มีสาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนเกิดความละอายไม่กล้าแสดงออก การแยกชั้นเรียนตามเพศจะทำให้ นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น และครูควรได้รับการอบรม เกี่ยวกับการใช้เทคนิคและวิธีสอนแบบ ใหม่ ๆ เพื่อสามารถนำมาใช้สอนนักเรียนให้มีความสนใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน มากยิ่งขึ้น

1.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน

ปัญหา

1.4.1 โรงเรียนขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ใช้ประกอบการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษา สื่อการสอนที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ตลอดจนทางโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.89 (จำนวน 92 คน)

1.4.2 ครูขาดความรู้และเทคนิคเกี่ยวกับการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน คิดเป็นร้อยละ 36.11 (จำนวน 52 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นให้แก่ทางโรงเรียน และจัดอบรมครูเพื่อผลิตอุปกรณ์ การสอนที่สามารถผลิตสื่อขึ้นใช้เองได้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยเหลือโดยการจัดหาคลังอุปกรณ์ที่สามารถเบิกยืมใช้ในโรงเรียนได้

2. ควรให้ครูสังคมศึกษามีโอกาสเข้ารับการอบรมด้านการใช้สื่อและ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนได้

1.5 การวัดและประเมินผล

ปัญหา

1.5.1 ครูไม่สามารถวัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์บางข้อของ หลักสูตรได้หรือวัดได้ยากมาก เพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ ความเป็นอยู่ของชุมชนไทยมุสลิมที่นักเรียนอาศัยอยู่ คิดเป็นร้อยละ 59.57 (จำนวน 84 คน)

1.5.2 ครูขาดเทคนิคในการวัดและประเมินผลแบบต่าง ๆ คิดเป็น ร้อยละ 40.43 (จำนวน 57 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดให้มีการวัดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้น้อยลง และควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพของท้องถิ่น และสังคมไทยมุสลิมที่นักเรียนอาศัยอยู่
 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้ครูได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับวิธีวัด และประเมินผลแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. ปัญหาด้านครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

ปัญหา

- 2.1 ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษามีวุฒิทางวิชาชีพครูต่ำกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.54 (จำนวน 62 คน)
- 2.2 ครูสังคมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากงานด้านการสอนมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน คิดเป็นร้อยละ 22.03 (จำนวน 26 คน)
- 2.3 ครูขาดเอกสารเกี่ยวกับการสอนวิชาสังคมศึกษา เช่น หลักสูตร คู่มือครู คิดเป็นร้อยละ 16.95 (จำนวน 20 คน)
- 2.4 ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาสังคมศึกษา และในเรื่องสวัสดิการของครูที่จ้างมาสอนวิชาสามัญจะได้รับเงินเดือนในอัตราที่ต่ำกว่าวุฒิที่เรียนจบมา คิดเป็นร้อยละ 08.43 (จำนวน 10 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร จัดสรรอัตราครูที่เรียนจบวิชาเอกสังคมศึกษามาสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือ ครอบบรมครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาสังคมศึกษาเป็นระยะ ๆ รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอนุมัติให้ครูที่มีคุณน้อยได้ เข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อ เพิ่ม เติม เพื่อเพิ่มวุฒิ โดยหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดส่งครูวิชาสามัญมาเพิ่ม เติมในโรงเรียน เพื่อแบ่งเบาภาระของครูที่สอน วิชาสามัญ และทางโรงเรียนควรให้ครูลดหน้าที่พิเศษลง เพื่อให้มีเวลาเตรียมการสอน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาเอกสาร เกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือครู ให้แก่ครู อย่าง เพียงพอ

3. หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้ลาศึกษาต่อได้ เช่นเดียวกับข้าราชการ กรมอื่น ๆ รวมทั้งการจ้างครูวิชาสามัญ ควรให้เงิน เดือนในอัตรา เท่ากับวุฒิที่ เรียนจบมา และ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้หมวดวิชาสังคมศึกษา เท่ากับหมวดวิชาอื่น ๆ

3. ปัญหาด้านนักเรียน ครูสังคมศึกษาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อ เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

ปัญหา

3.1 นักเรียนไม่สนใจและไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาสามัญ และไม่เข้าใจ วัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่าง เพียงพอ ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนไม่ ให้ การสนับสนุนในการเรียนวิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 55.08 (จำนวน 76 คน)

3.2 นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยไม่ดีพอ จึงไม่กล้าแสดงออกในการพูด หรือร่วมกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 18.84 (จำนวน 26 คน)

3.3 นักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ เนื่องจากต้องช่วยผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 15.94 (จำนวน 22 คน)

3.4 นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาบางเรื่องขัดแย้งต่อหลักศาสนา และไม่เชื่อถือเนื้อหาในบทเรียนเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.14 (จำนวน 14 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดรูปแบบเนื้อหาวิชาใหม่ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งจัดปริมาณเวลาเรียนวิชาสามัญและวิชาภาคศาสนาให้มีความเหมาะสม
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับต้นคือโรงเรียนในระดับประถมศึกษาควรทบทวนการเรียนภาษาไทยให้มากกว่าเดิม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาหนังสือและวารสารอ่านประกอบภาษาไทยเพิ่ม เติมให้แก่ผู้เรียนด้วย
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดหาทุนเพื่อแจกสมุดหนังสือ และสิ่งอื่น ๆ ที่นักเรียนมีความจำเป็นและขาดแคลน
4. ทางโรงเรียนและครูผู้สอนควรจัดหาข่าวสารเกี่ยวกับ เทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนต์ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข่าวใหม่ ๆ ที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
4. ปัญหาด้านการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ครูสังคมศึกษาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

ปัญหา

4.1 ห้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านศาสนาอิสลามรวมทั้งวิทยากรอยู่ห่างไกลจากสถานที่โรงเรียนตั้งอยู่ ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนให้มีการศึกษานอกสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 58.21 (จำนวน 78 คน)

4.2 ครูไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร และทางโรงเรียนขาดงบประมาณในการที่จะนำแหล่งวิทยากรในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 29.85 (จำนวน 40 คน)

4.3 มีเวลาในการใช้แหล่งวิทยากรจำกัด คิดเป็นร้อยละ 11.94 (จำนวน 16 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพดีในโรงเรียน ฝ่ายบริหารควรจัดหาวิทยากรมาจากที่อื่น และสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสไปศึกษานอกสถานที่ และควรจัดตั้งชมรมสังคัมศึกษาขึ้นในระดับอำเภอ เพื่อจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในลักษณะของวิทยากรเคลื่อนที่

2. โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์และประสานงานกับชุมชนให้มาก ควรพึ่งแหล่งวิทยากรจากรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ผลมากกว่าการใช้แหล่งวิทยากรจากชุมชน และโรงเรียนควรมีการรับบริจาคหนังสือจากสมาคมต่าง ๆ

3. แหล่งวิทยากรในชุมชนควรขยายเวลาบริการโรงเรียนนอกเหนือจากเวลาราชการ